

**Magyarország Alkotmánybírósága
részére**

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: 11/1330-0/2019	
Érkezett: 2019 AUG 12.	
Példány:	Kezelőiroda:
Meilleklet:	db

A Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság a [redacted] jogtanácsos által képviselt [redacted] felperesnek, - a [redacted]) által képviselt [redacted] I. r. és az önállóan eljáró [redacted] II. r. alperesekkel szemben tartozás megfizetése iránt indított perében a Székesfehérvári Járásbíróság 19.P.20.112/2019/9. számú végzésével szemben az I. r. alperes által 11. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozott 3.számú végzésével

A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 246. § (1) bekezdés c.) pontja és 248.§ (2) bekezdésének **Alaptörvénybe ütközésének megállapítását, valamint azok eljárásból való kizárását kezdeményezi**, az alábbi indokok alapján.

A perbeni tényállás

1. A felperes 2018. november 22. napján fizetési meghagyás kibocsátását kérte két természetes személy kötelezettel szemben pénzkövetelés megfizetésére, egyetemleges kötelezésük mellett.

A közjegyző a fizetési meghagyást kibocsátotta, mellyel szemben a jogi képviselő nélkül eljáró kötelezettek külön-külön, az arra nyitva álló határidőben ellentmondást terjesztettek elő, melyben a követelést mind jogalapjában, mind összesszerűségében vitatták.

Az ellentmondások folytán perré alakult, a Székesfehérvári Járásbíróság előtt 19.P.20.112/2019. számon indult eljárásban a felperes előterjesztette keresetet tartalmazó iratát, amelyet a járásbíróság azzal közölt az alperesekkel 6/I. számon meghozott végzésével, hogy 45 napon belül terjesszék elő írásbeli, A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban Pp.) 114. § és 199.§-ának megfelelő ellenkérelmüket. Figyelmeztette az alpereseket, hogy ellenkérelmüket (esetleges viszontkereset-levelüket, vagy beszámítást tartalmazó iratukat) jogszabály szerinti formanyomtatványon kell előterjeszteniük, ellenkező esetben a bíróság a beadványt visszautasítja a Pp.248.§ (2) bekezdése alapján. A nyomtatvány elérhetőségét internet cím megadásával végzésében közölte az alperesekkel. Tájékoztatása arra is kiterjedt, hogy az ellenkérelem szóban is előadható az e célra meghatározott ügyfélfogadási időben, a végzésben közölt napon és időszakban.

2. Az I.r. alperes mint a per alapját képező anyagi jogviszony kezelése – továbbra is jogi képviselő nélkül eljárva – határidőben előterjesztette ellenkérelmét, amelyben a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Azt azzal indokolta elsődlegesen, hogy a keresettel érvényesített igény elévült, másrészt vitatta annak jogalapját az érvényesített

kamatigény tekintetében, állítva, hogy a szerződésben kikötött kamat alacsonyabb mint amelyet a felperes érvényesít, az túlzott mértékű. Ennek következtében pedig a jogalap hiányában felszámított kamatra tekintettel a követelés összecszerúságát is vitatta. Végül hivatkozott arra is, hogy a kötelezettsége a kezességvállalása óta elnehezült.

Mindegyik védkezése kapcsán előadta azon jelentőséggel bíró tényeket, amelyek ellenkérelmét megalapozzák, illetve megjelölte azon felperesi tényállításokat, amelyeket vitat, megítélve saját tényállításait is, kifejtve, hogy a szerződésben kikötött, vele szemben érvényesíthető kamat mellett nem állhat fenn akkora tartozása, mint amit a felperes állít. Csatolta azon bizonyítékait, melyekkel tényállításait alátámasztani kívánta.

3. Az I.r. alperes ellenkérelmét ugyan írásban, de nem a bíróság végzésében foglalt felhívásának megfelelően, nem formanyomtatványon terjesztette elő, ezért ezen okból a bíróság 9. számú végzésével az I.r. alperes ellenkérelmét visszautasította a Pp. 114.§, 199.§-ára és 248.§ (2) bekezdésére hivatkozva.

A II.r. alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.

4. A visszautasító végzéssel szemben az I.r. alperes – immáron jogi képviselő útján – terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen az elsőfokú végzés megváltoztatásával az ellenkérelem befogadásáról való rendelkezést, az eljárás folytatását, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését kérte.
5. Arra hivatkozott, hogy a bíróság tájékoztatása a tartalmi-formai követelményeket illetően nem volt világos és érthető, az internetes felületen elérhető formanyomtatvány számára mint jogban járatlan laikusként nem volt értelmezhető. A formanyomtatvány nem volt egyértelmű, így nem tette lehetővé, hogy beazonosíthassa, a közölni kívánt tényállításait, jogi érvelését és bizonyítékait hova kell beillesztenie. A határidő megtartása érdekében ezért nem formanyomtatványon terjesztette elő írásbeli ellenkérelmét. Sérelmezte, hogy ugyanakkor az ellenkérelem tartalmát illetően - jogi hozzáértést hiányában is mégis mindenben megfelel a Pp. 199.§-ában foglalt – egyébként a laikus, jogi képviselő nélkül eljáró féllel szemben is rendkívül körültekintő munkát megkövetelő – feltételeknek, így az ezen okból befogadható lenne, visszautasításra kizárólag a formanyomtatvány hiánya miatt került sor.
6. Az I.r. alperes fellebbezése folytán a Székesfehérvári Törvényszék 1. polgári fellebbviteli tanácsa 1.Pkf.375/2019. számon jár el és a 2019. július 3-án megtartott tanácsülésen a törvényszéknek a fellebbezés elbírálása során alkalmazandó

A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban Pp.) 246. § (1) c és 248.§ (2) alkotmányosságát illetően kételye merült fel, azt a törvényszék

az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdésébe, valamint

XV. cikk (2) bekezdésébe ütközőnek véli, ezért - a másodfokú eljárásnak a Pp. 126.§ (1) bekezdés b.) pontján alapuló felfüggesztése mellett -

7. **az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban Abtv) 25.§ (1) bekezdése , - az Alaptörvény 24. cikk (2) b. pontjában biztosított jogára tekintettel - a Pp.131.§ (1) bekezdése alapján az Alkotmánybírósághoz fordul és**

kéri, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a megjelölt jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét, továbbá az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.

A támadott rendelkezések:

8. **Pp. 246.§** [Beadványok benyújtása]

- (1) A félnek jogszabályban meghatározott, erre rendszeresített nyomtatványon kell előterjesztenie
c) az írásbeli ellenkérelmet.

Pp.248. § [A beadványok hiányosságai]

- (2) A bíróság a kereset közlésekor - a mulasztás következményére történő figyelmeztetés mellett - tájékoztatja az alperest, hogy az írásbeli ellenkérelmet, viszontkereset-levelet és beszámítást tartalmazó iratot jogszabály szerinti formanyomtatványon kell előterjeszteni. A bíróság az e bekezdésben meghatározott beadványt visszautasítja, ha azt az alperes nem a jogszabály szerinti formanyomtatványon terjeszti elő; e végzés ellen külön fellebbezésnek van helye.

A peres eljárás támadott normával való kapcsolata

9. Miután a fellebbviteli perelőfeltételek fennálltak a törvényszék elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a fellebbezési kérelemnek eleget lehet-e tenni, a járásbíróság a Pp. rendelkezéseit helyesen értelmezve, okszerű jogkövetkeztetésként vont-a-e le az ellenkérelem visszautasítását.
10. Ennek során a törvényszék az alkalmazandó jogszabályi rendelkezés alapján a vizsgálat első szintjén arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság a kereset közlésével egyidejűleg kellő tájékoztatást nyújtott arról, hogy az alperes érdemi ellenkérelmét milyen módon (írásban/szóban) és írásbeli ellenkérelem esetén milyen formában kell, hogy előterjessze. Ezzel egyidejűleg a mulasztás jogkövetkezményéről kellő és érthető tájékoztatást adott. Ezek által teljesültek azon eljárásjogi feltételek, melyek miatt a jogkövetkezmény alkalmazható volt, mert a támadott normaszöveg első olvasatban, nyelvtani értelme alapján további hiánypótlás kibocsátása nélkül az ellenkérelem visszautasítását írja elő.
11. A törvényszék a vizsgálat második szintjén elvégezte a támadott rendelkezés további értelmezését, abból a célból, hogy annak tulajdonítható-e - a törvényszék által alaptörvény-ellenesnek vélt - nyelvtani tartalmához képest olyan tartalom, amely mellett az alaptörvényt sértés lehetősége nem áll fenn, mivel a jogszabály értelmezési nehézségeket a jogalkotói, vagy jogalkalmazói jogszabály-értelmezés eszközeivel kell elsődlegesen felszámolni (3098/2016 (V.24) AB határozat [33], 1263/B/1993 AB határozat, 26/1992 (IV.30) AB határozat, 24/2013 (X.4) AB határozat).

Ennek során a törvényszék az alábbi rendelkezéseket vette figyelembe:

12. **Pp. 114. §** [A beadvány alaki kellékei]

- (1) A beadványon fel kell tüntetni az eljáró bíróságot, amelyhez a beadványt intézik, továbbá a felek és képviselőik teljes nevét, lakóhelyét vagy székhelyét, ismert elektronikus levélcímét, perbeli állását és a per tárgyát, a folyamatban lévő ügyekben a bírósági ügyszámot is. Ha

valamely fél vagy képviselője állandó lakóhelyétől eltérő tartózkodási hellyel vagy egyéb idézésre alkalmas címmel rendelkezik, a beadványokon azokat is fel kell tüntetni.

(2) A beadványt a per bíróságánál eggyel több példányban kell benyújtani, mint ahány fél a perben érdekelt; ha több félnek közös képviselője van, részükre együttesen egy példányt kell számításba venni. A beadvány mellékleteinek egy-egy másolatát csatolni kell a beadvány többi példányához is.

(3) * Ügyvédi vagy kamarai jogtanácsosi képviselet esetén - ha törvény papír alapú benyújtást lehetővé tesz - az ügyvédnek vagy a kamarai jogtanácsosnak a beadvány első példányát eredeti aláírásával kell ellátnia; egyébként a beadvány első példányát az e törvény szerint meghatározott, teljes bizonyító erejű magánokirati formának megfelelően kell elkészíteni.

13. Pp. 115. § [A hiánypótlás elrendelése, a beadvány visszautasítása]

(1) Ha a beadvány nem felel meg e törvény rendelkezéseinek, vagy más okból kiegészítésre vagy kijavításra szorul, a bíróság, e törvény eltérő rendelkezése hiányában, rövid határidő tűzésével, a hiányok megjelölése mellett - indokolt esetben a beadvány visszaadásával - hiánypótlásra hívja fel a felet. A bíróság ezzel egyidejűleg figyelmezteti a felet, hogy ha a hiányokat nem pótolja vagy a beadványt újból hiányosan adja be, a bíróság azt vissza fogja utasítani, vagy hiányos tartalma szerint fogja elintézni.

(2) Ha az illeték lerovására kötelezett felet az illeték előzetes megfizetése alól mentesítő költségkedvezmény nem illeti meg, és a fél az illetéket egyáltalán nem vagy hiányosan rója le, a bíróság - e törvény eltérő rendelkezése hiányában - a felet azzal a figyelmeztetéssel hívja fel az illeték lerovására vagy a hiányzó illeték pótlására, hogy ha az illetéket nem rója le vagy a hiányzó illetéket nem pótolja, a bíróság a beadványt vissza fogja utasítani.

(3) A bíróság a hiányok pótlása érdekében a helyben lakó, jogi képviselő nélkül eljáró felet maga elé idézheti.

(4) Ha a fél a hiányokat a kitűzött határidő alatt pótolja, a beadványt úgy kell tekinteni, mintha azt a fél már eredetileg is helyesen adta volna be.

(5) Ha a fél a beadványt - az (1) bekezdés szerinti hiánypótlási felhívás ellenére - újból hiányosan adja be, de ez a beadvány érdemi elintézését nem gátolja, a bíróság azt - törvény eltérő rendelkezése hiányában - hiányos tartalma szerint intézi el.

(6) A bíróság a beadványt - törvény eltérő rendelkezése hiányában - visszautasítja, ha

a) a fél a hiányokat - az (1) bekezdés szerinti hiánypótlási felhívás ellenére - a kitűzött határidő alatt nem pótolja vagy a beadványt újból hiányosan adja be és a hiányos tartalom a beadvány elintézését gátolja, vagy

b) a fél az illetéket - a (2) bekezdés szerinti hiánypótlási felhívás ellenére - a kitűzött határidő alatt nem rója le, vagy a hiányzó illetéket nem pótolja.

(7) Külön fellebbezésnek van helye

a) a (6) bekezdés a) pontja esetén, ha azt e törvény lehetővé teszi,

b) a (6) bekezdés b) pontja szerinti beadványt visszautasító határozat ellen.

14. Pp. 199. § [Az írásbeli ellenkérelem]

(1) Az ellenkérelem bevezető részében fel kell tüntetni:

a) az eljáró bíróság nevét és a bírósági ügyszámot,

b) a felek nevét, lakóhelyét vagy székhelyét, perbeli állását, az alperesnek a keresetlevélben fel nem tüntetett azonosító adatait,

c) az alperes jogi képviselőjének nevét, székhelyét, telefonszámát, elektronikus levélcímét, több jogi képviselő esetén a hivatalos iratok átvételére kijelölt jogi képviselő nevét is.

(2) Az ellenkérelem érdemi részében - ha azzal a fél a perben védekezni kíván - fel kell tüntetni:

- a) alaki védekezés esetén
 - aa) az eljárás megszüntetésére alapot adó okot, az azt megalapozó jogszabályhelyet és tényeket,
 - ab) a tényeket alátámasztó és rendelkezésre álló bizonyítékokat, bizonyítási indítványokat az e törvényben meghatározott módon,
- b) érdemi védekezés esetén
 - ba) a beszámítás kivételével valamennyi anyagi jogi kifogást a jogalap megjelölése útján és az azt megalapozó tényeket, továbbá az ezek közötti összefüggés levezetésére vonatkozó jogi érvelést,
 - bb) a kereseti kérelem vitatott részét,
 - bc) a keresetlevélben feltüntetett tényekre, bizonyítékokra és bizonyítási indítványokra vonatkozó vitató nyilatkozatot és a védekezést megalapozó tényeket,
 - bd) a keresettel érvényesített jog, a tényállítás és a kereseti kérelem közötti összefüggést cáfoló jogi érvelést, és
 - be) a védekezést - ideértve az anyagi jogi kifogást is - megalapozó tényeket alátámasztó és rendelkezésre álló bizonyítékokat, illetve bizonyítási indítványokat az e törvényben meghatározott módon.
- (3) Az ellenkérelem záró részében fel kell tüntetni:
 - a) az ellenfél - állítási, illetve bizonyítási szükséghelyzetre hivatkozással rögzített - felhívására tett nyilatkozatot, illetve csatolt bizonyítási eszközt, vagy ezek hiányában a felhívásban foglaltak nem teljesítésének indokát,
 - b) a fél perben eljáró törvényes képviselője - ha az eltér az ellenfél által feltüntetettől - és meghatalmazottja képviseleti jogát megalapozó tényeket és azok bizonyítékait.
- (4) Keresethalmazat esetén a (2) bekezdés b) pontja szerinti kötelezettséget keresetenként kell teljesíteni.
- (5) Az ellenkérelemben feltüntethető az ellenfélhez intézett, indokolt felhívás
 - a) állítási szükséghelyzet esetén valamely tény állításához szükséges információ szolgáltatására, vagy
 - b) bizonyítási szükséghelyzet esetén bizonyítási eszköz csatolására.
- (6) Ha a fél a vele szemben érvényesített jogot és kérelmet elismeri, a (2)-(5) bekezdésben foglaltak helyett e nyilatkozatát kell feltüntetni.

15. Pp. 245. § [Az elsőfokú eljárás szabályainak alkalmazására utaló szabály]

Ha e törvény másként nem rendelkezik, a járásbíróság hatáskörébe tartozó perben jogi képviselő nélkül eljáró félre a XI-XIV. Fejezet rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

16. Pp. 246. § [Beadványok benyújtása]

- (1) A félnek jogszabályban meghatározott, erre rendszeresített nyomtatványon kell előterjesznie
 - a) a keresetlevelet,
 - b) a viszontkereset-levelet, valamint a beszámítást tartalmazó iratot, és
 - c) az írásbeli ellenkérelmet.
- (2) A felperes a keresetet a lakóhelye, székhelye, munkahelye szerinti vagy a perre illetékes járásbíróságon, a bíróság elnöke által jogszabályban foglaltak szerint erre a célra meghatározott ügyfélfogadási időben szóban is előadhatja, melyet a bíróság az erre rendszeresített nyomtatványon rögzít. Ha a keresetet nem a perre illetékes bíróság rögzítette, azt - a kereset előadása időpontjának feltüntetésével - az illetékes bírósághoz haladéktalanul megküldi. A keresetlevél beadása időpontjának a kereset szóbeli előadásának időpontját kell tekintetni.

(3) A fél a viszontkeresetet, a beszámítást és az ellenkérelmet tartalmazó nyilatkozatot a perben eljáró bíróságon a (2) bekezdésben meghatározott módon szóban is előadhatja, melyet a bíróság az arra rendszeresített nyomtatványon rögzít.

(4) A (2) és (3) bekezdésben meghatározott esetekben a felet perbeli eljárási jogairól és kötelezettségeiről a szükséges tájékoztatással is el kell látni és az esetleges hiányok pótlására nyomban fel kell hívni; ha a fél a hiányok pótlását felhívás ellenére elmulasztja, a keresetet, illetve a nyilatkozatot hiányos tartalmával kell a nyomtatványon rögzíteni. A szóbeli előadásról külön jegyzőkönyvet nem kell készíteni, kivéve, ha hiánypótlásra történő felhívásra került sor és a hiányok pótlását a fél elmulasztotta.

(5) A fél a folyamatban lévő perben a (2) és (3) bekezdésben meghatározottakon kívüli egyéb kérelmet, nyilatkozatot is előterjeszthet szóban a perben eljáró bíróságon a (2) bekezdésben meghatározott módon, amelyet jegyzőkönyvbe kell foglalni.

(6) A bíróság a felet válaszirat, viszontválasz vagy előkészítő irat előterjesztésére csak akkor hívja fel, ha az a félnek vagy jogi képviselőnek nem minősülő képviselőjének (a továbbiakban: nem jogi képviselő) nem okoz különösebb nehézséget.

17. Pp. 247. § [A beadványok tartalma]

(1) A félnek a keresetlevélben, viszontkereset-levélben, beszámítást tartalmazó iratban, illetve az írásbeli ellenkérelemben az e törvény szerint kötelező tartalmi elemek közül nem kell feltüntetni a jogalapot, a jogi érvelést és jogszabályhelyet.

(2) A félnek az érvényesíteni kívánt jogot, illetve az anyagi jogi kifogást úgy kell megjelölni, hogy a jogalap beazonosítható legyen.

18. Pp. 248. § [A beadványok hiányosságai]

(1) A bíróság - a mulasztás következményére történő figyelmeztetés mellett - hiánypótlásra hívja fel a felperest, ha a keresetlevelet nem a jogszabály szerinti nyomtatványon terjeszti elő, illetve a 176. § (1) bekezdés j) vagy k) pontja alapján a keresetlevél visszautasításának lenne helye, kivéve a 247. § (1) bekezdésében meghatározott tartalmi elemek hiányának esetét. Ha a felperes a hiányokat nem pótolta, a bíróság a keresetlevelet visszautasítja; e végzés ellen külön fellebbezésnek van helye.

(2) A bíróság a kereset közlésekor - a mulasztás következményére történő figyelmeztetés mellett - tájékoztatja az alperest, hogy az írásbeli ellenkérelmet, viszontkereset-levelet és beszámítást tartalmazó iratot jogszabály szerinti formanyomtatványon kell előterjeszteni. A bíróság az e bekezdésben meghatározott beadványt visszautasítja, ha azt az alperes nem a jogszabály szerinti formanyomtatványon terjeszti elő; e végzés ellen külön fellebbezésnek van helye.

19. A törvényszék értelmezése szerint a Pp. 114.§-a a beadványokra vonatkozó általános szabály, mely tágabb értelemben vett alaki ((1) és (2) bekezdések) , másrészt a kiállítótól való származást igazoló előírásokat tartalmaz.

20. A Pp. 115.§-a a beadványok egyrészt alaki, másrészt tartalmi hiányosságai kiküszöbölése céljából alkalmazandó általános szabály, melynek eszköze a hiánypótlás ((1) bekezdés). Az eredményes hiánypótlás következtében a beadványt úgy kell tekinteni, mintha azt a fél eredetileg is helyesen adta volna be, a hiánypótlás ellenére továbbra is fennálló hiányosság mellett pedig a visszautasításra csak akkor van lehetőség, ha az az érdemi elintézését gátolja.

21. A Pp. 199.§-a az ellenkérelem tartalmát meghatározó szabály, azaz az ott írtakhoz képest kell vizsgálni azt, hogy a fél beadványa egyáltalán ellenkérelemnek minősül-e, illetve az

hiánytalanul tartalmazza az ott előírt alperesi perbeli nyilatkozatokat és mellékleteket, avagy hiánypótlásra szorul.

22. A Pp. 245.§-a az általános, törvényszéki eljárásban érvényesülő szabályokhoz képest speciális rendelkezéseket tartalmaz, így arra nézve is, hogy az alperesnek a Pp. 246.§ (1) bekezdésében meghatározott perbeli nyilatkozatait tartalmazó iratot formanyomtatványon kell benyújtania, illetve a (3) bekezdés alapján lehetősége van ugyan azok szóbeli előterjesztésére is, de azokat a rendszeresített formanyomtatványokon kell a bíróságnak rögzítenie.

A szabályozás tehát- többek közt - az ellenkérelem vonatkozásában a perbeli nyilatkozat írásbeli módjának speciális formáját, a formanyomtatványt kötelezően és kizárólagosan alkalmazandóként írja elő.

23. A rendelkezés megszégésének külön szankcióját is megteremtette a jogalkotó a Pp. 246. §-ában, így a Pp.115. §-ához képest ezen rendelkezések alkalmazása az elsődleges. Ez pedig ugyan maga is a visszautasítás, azonban az a Pp 115.§-ához képest eltérő módon alkalmazandó. A 248.§ ugyanis kifejezetten a keresetlevél kapcsán - a § (1) bekezdésében - a bíróság hiánypótlási kötelezettségét írja elő mind a keresetlevél tartalmi, mind alaki hiányossága (a formanyomtatvány hiánya) esetén, azonban a (2) bekezdésben megjelölt beadványok, így az ellenkérelem tekintetében nem tesz már említést a bíróság hiánypótlási kötelezettségéről.

Miután a §-ban megjelölt beadványok tekintetében különbség tehető az alapján, hogy míg a keresetlevél előterjesztéskor az eljárást kezdeményező laikus felperes nem kell hogy tisztában legyen a keresetlevélre előírt speciális írásbeli formával, így vele szembeni jogkövetkezmény alkalmazására csak akkor kerülhet sor, ha a keresetlevél eme hiányosságának kiküszöbölésére hiánypótlás útján lehetőséget kap, addig az alperes részére a kereset közlésével egyidejűleg a bíróság már tájékoztatást és figyelmeztetést adhat az írásbeli formai követelményekről, így az ennek ellenére nem megfelelő módon előterjesztett ellenkérelem hiánypótlás mellőzésével visszautasítható.

Így nem a Pp. 115.§-ának alkalmazásának van helye – mely alapján a tartalmában teljes ellenkérelemet a bíróságnak be kellene fogadnia, mert az érdemi elintézését nem akadályozná - hanem a 115.§-hoz képest speciális 248.§ rendelkezései tudatosan tesznek különbséget a hiánypótlási szükségletet illetően, azt eredményezve, hogy az ellenkérelem esetén a formanyomtatvány hiánya miatt a bíróságnak hiánypótlási kötelezettsége már nem áll fenn.

24. Mindez pedig azzal jár, hogy a rendelkezés nyelvtani, a magyar nyelv szabályainak megfelelő értelmezése egybeesik a Pp. rendszertani értelmezésével, így ennek tükrében is az ellentmondást az elsőfokú bíróságnak vissza kellett utasítania, a törvényszéknek pedig végzését helyben kellene hagynia.

25. A Pp. 248.§ (2)bekezdésében foglalt különleges szabály tárgya azonban kizárólag az írásbeli mód speciális fajtája, a formanyomtatvány hiánya, így a hiánypótlás nélküli visszautasításra nincs lehetőség amennyiben az ellenkérelmet formanyomtatványon terjesztik elő, de az a Pp. 199.§ - és 247.§ feloldó szabálya - szerinti tartalmi hiányosságban szenved, mivel ez esetben – speciális rendelkezés hiányában - a Pp. 115.§-a alkalmazásának van helye.

Ezért abban az esetben, ha a a formanyomtatványon előterjesztett ellenkérelem tartalmilag hiányos, a járásbíróságnak hiánypótlást kell elrendelnie, míg tartalmilag hiánytalan, írásban, de nem formanyomtatványon előterjesztett ellenkérelmet azonnal vissza kell utasítania.

26. A törvényszék ezért – bár az eddigi értelmezési módok azonos eredményt hoztak - vizsgálta, hogy a formanyomtatvány bevezetésének milyen jogalkotói célja volt és ennek során a jogalkotói célkitűzés meghatározásának elsődleges történeti forrását, a jogszabály megalkotása során készített miniszteri indokolást is figyelembe vette az Alaptörvény 28. cikkének megfelelően, mely szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.
27. A Pp. 246.§-ához fűzött indokolás szerint “a jogi képviselő nélkül eljáró fél számára a törvény az alapiratokkal (keresetlevél, viszontkereset-levél, beszámítást tartalmazó irat és írásbeli ellenkérelem) szembeni fokozottabb követelmények teljesítését és megfelelő benyújtását elősegíti a formanyomtatvány bevezetésével, amely a kitöltéshez szükséges tájékoztatásokkal mutatja a félnek, hogy mit és hogyan kell azokban feltüntetni.
- Ebből eredően a formanyomtatvány alkalmazásának törvényi célja, hogy az alperes érdemi ellenkérelmét tartalmilag helyesen és teljeskörűen előadja, azaz hozzásegítse az alperest a keresettel szembeni hatékony jogvédelméhez. A jogalkotó ezen törekvése megfeleltethető ezt meghaladóan egyrészt a Pp. 3.§-ában foglalt perkoncentráció elvének, mely szerint “ a bíróságnak és a feleknek törekedniük kell arra, hogy az ítélet meghozatalához szükséges valamennyi tény és bizonyíték olyan időpontban álljon rendelkezésre, hogy a jogvita lehetőleg egy tárgyaláson elbírálható legyen”, másrészt a Pp. 4.§-ában foglalt, feleket terhelő eljárástámogatási kötelezettségnek is.
28. A Pp. 248.§-ához fűzött indokolás szerint pedig “az alapiratok hiányosságai, hibái vonatkozásában - a jogi képviselővel eljáró féllel ellentétben - a törvény következetesen előírja a bíróság hiánypótlási, illetve tájékoztatási kötelezettségét és a jogkövetkezmények alkalmazását csak ennek elmulasztása esetére rendeli alkalmazni.
- Azaz a 248.§-ban megjelenő kifejezett és differenciált szabályozás okán (hiánypótlás az (1) bekezdésben és előzetes tájékoztatás a (2) bekezdés esetén) olyan jogalkotói akarat feltételezhető az indokolás tükrében, mely - tudatosan - az alperes perbeli rendelkező nyilatkozatának akkor is akadályt kíván állítani, ha az tartalmilag teljes és hibátlan, de azt nem az arra előírt speciális formában terjeszti elő, feltéve, ha az előzetes tájékoztatást a bíróság az alperes részére eme formakényszerről a kereset közlésekor megadta.
29. Mindezek alapján a törvényszék úgy értékelte a támadott rendelkezéseket, hogy azok tartalma egyértelmű, az értelmezés egyik módszerével sem merült fel több alternatív értelmű tartalom, melyek kapcsán az alaptörvény-konform értelmezéssel a közülük helyes megállapítható lenne, a szabályozás helyességének vizsgálata pedig nem az értelmezés feladata. Erre tekintettel a törvényszéknek a támadott rendelkezés alkalmazhatósága esetén az elsőfokú végzést helyben kellene hagynia.
30. A törvényszék azonban a támadott rendelkezést az alábbi okból tartja az Alaptörvénybe ütközőnek.

Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezése:

31. XXVIII. Cikk (1) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

XV. cikk (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinnek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

A támadott jogszabályi rendelkezés Alaptörvény-ellenességének indokai

32. Az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) rendelkezése alapjog, amely magába foglalja a bírósághoz fordulás jogát, amely azt a kötelezettséget rója az államra, hogy a polgári jogi, munkajogi jogok és kötelezettségek (jogviták) elbírálására bírói utat biztosítson (3149/2019 (VI.26) AB határozat [30], 36/2014 (XII.18) AB határozat [66]).

33. Az alapjog jogvédelmi igényt biztosít a jogalany számára, amelyet az állam bíróságai útján köteles nyújtani. Ezen jogvédelmi igény, ezen alapjogi védelem azonban nem csupán az eljárást iniciálót - polgári perekben a felperest – illeti meg, aki alanyi jogának megsértését állítva fordul jogvédelemért a bírósághoz, hanem megilleti azon személyt is, akivel szemben az eljárást megindítják, azaz polgári perben az alperest. Az Alaptörvény rendelkezése alapjogot biztosít az alperes számára is arra, hogy a vele szemben érvényesített igényről, azaz a felperes által állított, őt a felperes javára terhelő kötelezettségéről a bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül döntsön, azaz ilyen minőségnek megfelelő eljárásban védje meg az ellene alaptalanul támasztott igényekkel szemben .

34. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban Pp.) rendelkezései - mint alkalmazott alkotmányjog - tartalmazzák azokat a konkrét szabályokat, melyek által az Alaptörvényben biztosított alapjogok tényleges érvényesülését a jogalkotó szándékozik megvalósítani.

Az eljárást kezdeményő felperes bírósághoz fordulás jogának konkrét szabályait a Pp. keresetindításra vonatkozó rendelkezései (Pp. 170-173.§) tartalmazzák, melyek meghatározzák a felperes eme rendelkezési jogának gyakorlásához szükséges akaratnyilatkozata tartalmi és formai kelleit.

Az alperes időben is első, pert alapító rendelkező akaratnyilatkozata az ellenkérelem, amelyben rendelkezési jogából eredően dönt arról, hogy azt egyáltalán előterjeszti, abban a vele szemben támasztott keresetet részben, vagy egészben vitatja-e, ha igen milyen körben: a felperes tényállításait részben vagy egészben vitatva, avagy azokat beismerve saját tények állításával, avagy a felperes által felhozott jog következtetlenségét kimutatva, vagy anyagi jogi kifogásokra hivatkozva védekezik.

Ekként az ellenkérelem lényege maga a perbeli akaratnyilatkozat, amelyből egyértelműen kiderül, hogy az alperes a felperes által támasztott, kereset formát öltött igénnyel szemben védekezni kíván és a bíróságtól jogvédelmet kér.

35. Miként ahogy azt az Alkotmánybíróság a bírósághoz fordulás joga tekintetében kifejtette, az [...] - figyelemmel az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésére - nem jelent korlátozhatatlan alanyi jogot a perindításra. Azonban - szintén az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján - a korlátozás nem érintheti az alapvető jog lényeges tartalmát, a korlátozásra egy másik alapvető jog vagy alkotmányos érték védelméhez feltétlenül szükséges mértékben és az elérni kívánt céllal arányosan kerülhet csak sor” {36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [66]...} és 3149/2019 (VI.26) AB határozat [31]}, akként a törvényszék felfogásában az alperes jogvédelmi igénye sem korlátozhatatlan alanyi jog.

Korlátozására - a törvényszék álláspontja szerint – azonos feltételek mellett kerülhet sor , miként a bírósághoz fordulás tekintetében, így annak másik alkotmányos jog, érték védelmében, feltétlenül szükséges mértékben és arányosan kell történnie.

A törvényszék azonban ezen feltételek teljesülését nem látja biztosítottnak a támadott szabályozás kapcsán az alábbiak miatt.

36. Az alperes perbe bocsátkozó rendelkező akaratnyilatkozatának tartalma mind szóbeli, mind írásbeli formát öltő perceseleményből kitűnhet.

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban rPp.) 139.§-a lehetővé tette, hogy az alperes az első tárgyaláson a kereset ismertetése és a felperesnek a kereset fenntartásáról való nyilatkozata után akár szóban terjessze elő ellenkérelmét, amely vagy a per megszüntetésére irányult, vagy érdemi védekezést, illetve ellenkövetelést (vizontkereset, beszámítás) tartalmazhatott a felperes kereseti kérelmével szemben.

Az rPp. eme rendelkezéséhez képest a Pp. 179.§ (1) bekezdése, amely szerint az alperesnek a keresetlevél kézbesítésétől számított negyvenöt napon belül kell előterjeszteni írásban ellenkérelmét objektíve, a vizsgálat első szintjén szemlélve korlátozó rendelkezés, hiszen az alperest akaratnyilatkozata formáját illetően immáron nem illeti meg rendelkezési jog, nem dönthet arról, hogy ellenkérelmét szóban, vagy írásban, a tárgyalást megelőzően írásban, avagy a tárgyaláson szóban, vagy írásban teszi-e meg.

A formakényszer alól csupán a jogi képviselő nélkül a járásbíróság előtti perben eljáró alperes esetén áll fenn kivételnek tűnő szabály, amikor is a Pp. 246.§ (3) bekezdése alapján ellenkérelmét ügyfélfogadási időben szóban is előadhatja, azonban ekkor is a bíróság közreműködésével az végül írásbeli formát kap.

37. Ahogy erre a §-hoz fűzött miniszteri indokolás utal is, az ellenkérelem előterjesztésének a per korábbi szakaszára helyezése és ennek okán az írásbeli formakényszer előírása perdinamikai megfontolás és a perkoncentráció alapelvi megfogalmazásából, ennek következtében az osztott perszerkezetből adódik.

A törvényszék maga is úgy véli, hogy a jogalkotó érdekmérlegelés körébe tartozik, hogy az Alaptörvény XXVIII. Cikkében megfogalmazott bírósághoz fordulás, a hatékony jogvédelem és ennek szerves részét képező ésszerű időn belüli elbírálás követelményeinek egyidejű biztosítása érdekében, az alperes alapvető perbeli nyilatkozatát a per mely szakaszára kívánja megkövetelni, illetve annak írásbeli formája is célszerű eszköznek tűnik.

38. A Pp. az immáron írásbeli ellenkérelem két formáját különbözteti meg. Attól függően, hogy a per a törvényszék, vagy a járásbíróság előtt, de utóbbi esetén az alperes részéről jogi

képviselő igénybe vételével folyik, az ellenkérelem a jogi képviselő által a Pp. 114.§ és 199.§-inak keretei közt “szerkesztett”, avagy járásbíró előtt perben a jogi képviselő nélkül eljáró alperes esetén a Pp. 246.§ (1) bekezdés c. pontja alapján kizárólagosan formanyomtatványon előterjesztendő.

39. Az írásbeli ellenkérelem két formájának (“szerkesztett”, illetve formanyomtatvány) benyújtásának útja is eltérő lehet, attól függően, hogy a fél elektronikus kapcsolattartásra kötelezett-e (Pp. 608.§ és Az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. Törvény 9.§-a). Így a jogi képviselővel eljáró alperes a beadványát minden esetben elektronikusan, de nem formanyomtatványon, míg a jogi képviselő nélkül eljáró alperes minden esetben formanyomtatványon, de elektronikus kapcsolattartásra kötelezett alperes esetén elektronikus úton, míg ilyen kötelezettség hiányában papír alapon köteles benyújtani.

40. A jogi képviselő nélkül eljáró alperes esetén a Pp. 246. § (1) bekezdésének c.) pontja objektíve - a vizsgálat első szintjén- szemlélve korlátozó, mivel nem teszi lehetővé, hogy az alperes ellenkérelmét saját szempontjai, érvelésének megfelelő, általa értett gondolatmenetét tükröző, szerkesztett formában terjessze elő, hanem azt a formanyomtatványok kidolgozójának (6/2019. (III. 18.) IM rendelet a polgári perben és a közigazgatási bírósági eljárásban alkalmazandó nyomtatványokról) - az alperes által esetleg nem kellően értett, vagy nem kellően meggyőzőnek, védekezése kapcsán nem kellően hatékonnak ítélt - szempontjai szerint, az ott rögzített sorrendben és helyen, logikai megfontolás mentén kell megtennie.

41. A korlátozás a törvényszék véleménye szerint tényleges és az alapjog lényegi tartalmát illeti, mivel a formanyomtatványon való előterjesztés hiánya az ellenkérelem Pp. 248.§ (2) bekezdése szerinti azonnali visszautasításával jár, amely következtében az aktuális perjogi helyzetet akként kell tekinteni, mintha az alperes ellenkérelmet nem terjesztett volna elő, azaz az ellene támasztott keresettel szemben nem kíván védekezni, holott az ezzel ellentétes, erre irányuló akaratnyilatkozata ténylegesen rendelkezésre áll.

A jogerős visszautasítás következménye pedig az, hogy az alperessel szemben – immáron az rPp szabályaihoz képest hivatalból – bírósági meghagyást kell kibocsátani a Pp.181.§ (1) bekezdése alapján, mely szerint [...ha az alperes az írásbeli ellenkérelem előterjesztését elmulasztja....., vagy azt a bíróság visszautasítja, a bíróság hivatalból, tárgyaláson kívül, az alperest a vele közölt kereseti kérelemnek megfelelően bírósági meghagyással kötelezi, kivéve, ha az eljárás megszüntetésének van helye].

A bírósági meghagyás a fentiek szerint a felperes keresetének megfelelő kötelezést tartalmazó érdemi bírósági határozat, melyhez a Pp. 348.§ (2) bekezdésének rendelkezése értelmében az ítélet joghatályai kapcsolódnak, azaz jogerőre emelkedése esetén a felek közötti jogvitát végérvényesen, az ítélet dolog hatályával dönti el (Pp. 360.§ (1) bek.), mindezt akként hogy az alperes részéről a perben volt érdemi és tartalmi írásbeli akaratnyilatkozat a keresettel szembeni védekezésre, csupán azt nem megfelelő formában, formanyomtatványon terjesztette elő.

42. Az alapjog korlátozása még akkor is fennáll, ha az alperes az így kibocsátott bírósági meghagyással szemben perorvoslattal, ellentmondással él a Pp. 182.§-a alapján és ezzel egyidejűleg az ellenkérelmét tartalmazó iratot immáron formanyomtatványon előterjeszti. Ugyan ezáltal a per tovább folyik, a perfelvétel, majd az érdemi tárgyalás eredményeként az

alperes jelentőséggel bíró védekezésének érdemi vizsgálata a bíróság részéről megtörténik, azonban a bírósági meghagyással szembeni ellentmondás illetékét az alperes a Pp. 182.§ (3) bekezdése alapján nem számíthatja fel pernyertessége esetén sem.

43. Így az írásbeli alakon belül a formanyomtatványon való előterjesztés kötelezettsége az alperes szempontjából perbeli védekezésének előterjesztését, annak hatékonyságát korlátozza, végső soron akaratnyilatkozatával ellentétes jogerős kötelezésére kerülhet sor, amely már az alapjog lényegi tartalmát érinti. Ennek hiányában is a formális nyilatkozat kikényszerítése az eljárás időbeni elhúzódásához vezet, amellet, hogy ennek költségeit minden esetben az alperes viseli.
44. A törvényszék ezért azt vizsgálta, hogy a korlátozásra mely másik alapvető jog, vagy alkotmányos érték védelmében kerülhetett sor.
45. Ennek során a törvényszék azt vette figyelembe, hogy a polgári per olyan közjogi tartalmú jogviszony, melyben a felek úgymint a fel- ,és alperes, valamint maga az állam jogszolgáltató feladatát ellátó bíróság kerülnek egymással jogilag szabályozott kapcsolatba, illetik meg és terhelik eljárási jogosultságok és kötelezettségek. Ennek okán a közjogi jogviszony további szereplőinek alapjogai , illetve az eljáráshoz fűződő alkotmányos értékei lehetnek azok, melyek a korlátozást indokolhatják, mindamellett, hogy az eljárás tárgyát magánjogi jogosultságok és kötelezettségek képezik.
46. A már hivatkozott miniszteri indoklásból egyedül az tűnik ki, hogy a a Pp. 246.§ (1) c.) pontja által előírt formanyomtatvány bevezetésének a célja a fokozottabb követelmények teljesítésének és az ellenkérelem megfelelő (értelemszerűen a Pp. 199.§-ában foglaltak) benyújtásának elősegítése volt.

Ez – ahogy fentebb már a törvényszék ezt figyelembe vette – az alperes joggyakorlásának segítése, segítség ahhoz, hogy a keresettel szemben hatékony jogvédelemhez jusson, ezáltal teljesüljenek az Állammal szembeni Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdésében foglalt követelmények. Az indoklás alapján a szabály az alperes érdekét és nem valamely más perbeli szereplő javát szolgálja.

47. Ugyanakkor ennek nem teljesítésére rendelt 248.§ (2) bekezdésben írt szankció, mely a tartalmilag kifogástalan ellenkérelmet sújtja, ellentétes a 246.§ (1) bekezdés megalkotásának indokával, hiszen ez esetben az alperes anélkül teljesíti a Pp. 199.§-ában foglalt követelményeket, hogy a jogalkotó által biztosítani kívánt gondoskodásra szorulna, avagy a szerkesztett beadvány elkészítése számára átláthatóbb, érthetőbb, az tényállításai elterjesztését, saját logikai gondolatmenetének kifejtését, kérelme megfogalmazását egyszerűbben lehetővé teszi, mint a delegált jogalkotó formalizált, így sem a konkrét jogviszonyt, sem az alperes jogi ismeretét, intellektuális képességét egyediesítve figyelembe venni nem tudó formanyomtatványa.

A Pp. 248.§ (2) bekezdéséhez fűzött miniszteri indoklás ezt az ellentmondást nem oldja fel, sőt a jogi képviselővel eljáró féllel ellentétben a bíróság szélesebb hiánypótlási, illetve tájékoztatási kötelezettségének hangsúlyozása az alperesi jogvédelmi igény tényleges érvényesülésének elősegítését kívánó jogalkotó szándékot tükrözhetne, de a formanyomtatvány hiánya eseteire szóló feltétlen visszautasítás mint szankció indokainak, az ebben a körben végzett érdemrlegelésének feltárása elmaradt.

48. Ezért ennek hiányában a törvényszék egyrészt a Pp. alapelveiből, másrészt a formanyomtatvány jelentőségét igazoló egyéb részletszabályokból próbált következtetést vonni arra, hogy a korlátozás a per másik két résztvevője, a felperes alapjogának, avagy alkotmányos érdek érvényre juttatása végett alkalmazza-e a korlátozást, mely mellett a törvényszék aggályai alaptalanok lennének.

49. A felperes tekintetében az ellenkérelem azért bír jelentőséggel, mivel bár a kereset határolja le a per tényállást és jogkérdést jelentő határait, a per alapját és tárgyát, azonban az alperes jelentőséggel bíró védekezést hordozó ellenkérelme járulékos jellege ellenére képes a felek közötti tényállásbeli és jogvita kereteit befolyásolni. A felperes ennek ismeretében rendelkezhet perbe vitt jogáról, a kereset fenntartásáról, vagy megváltoztatásáról, esetleg elállásról, új tények előterjesztéséről, új jogi érveléséről, új bizonyítási indítványokról.

Ehhez szükséges, hogy felismerhesse, az alperes jelentőséggel bíró ellenkérelmet terjeszt elő, az a védekezés mely formáját jelenti, azaz a felperes tényállításait mennyiben vitatja; saját tényállításokat tesz-e, melyek a kereset elutasítására alkalmasak; anyagi jogi kifogásra hivatkozik-e; avagy a felperes jogi érvelését vitatva, keresetének következtelenségére hivatkozik csupán.

50. A törvényszék álláspontja szerint, ahhoz, hogy a felperes a további percselekményeiről való döntéshez szükséges ezen ismérveket tartalmazó ellenkérelemet megértse, nem szükségszerű annak formanyomtatványba foglalása. A formanyomtatvány ugyan elősegítheti az ellenkérelem ezen ismérveknek megfelelő rendszerezett előterjesztését, de kizárólagosan nem képes ezt biztosítani, arra a "szerkesztett" okirat is alkalmas.

Ezt igazolja, hogy a jogalkotó a jogi képviselővel eljáró alperes esetén lehetővé teszi a "szerkesztett" ellenkérelem előterjesztését, a formanyomtatvány alkalmazása ez esetben nem kötelező, hiánya nem jelent visszautasítási okot. Azaz a "szerkesztett" ellenkérelem a jogalkotó értékelése alapján alkalmas a felperes jogi érdeke szemszögéből szemlélt funkciója betöltésére, még akkor is ha a felperes jogi képviselő nélkül jár el és ezen okból keresetlevelét formanyomtatványon köteles előterjeszteni.

51. A szabályozás eltérését eredményező különbség csupán az, hogy a jogalkotó a jogi képviselő esetén feltételezi a "szerkesztett" beadvány fenti szempontoknak való megfelelőségét - egyébként fenntartva annak hiánya esetére a Pp. 115.§-a szerinti hiánypótlást, és a Pp. 237.§-a szerint anyagi pervezetést, míg a jogi képviselő nélkül eljáró fél esetén - a mérlegelést nem tűrő visszautasítási kötelezettség előírásával – megdönthetetlen vélelmet állít fel annak alkalmatlansága iránt.

A különbségtétel a törvényszék véleménye szerint nyilvánvalóan alaptalan, az eltérő jogkövetkezményre nem kellő indok, így a rendelkezés a törvényszék álláspontja szerint sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglalt megkülönböztetés tilalmát.

52. Másrészt a Pp. 248.§ (2) bekezdésben a csupán a formanyomtatvány teljes hiányára írja elő a visszautasítást, egyéb hiányosság megnyitja a Pp 115.§-a alkalmazásának lehetőségét, és az ugyan formanyomtatványon előterjesztett, de a jogalkotó segítő szándéka ellenére a Pp.199 §-ában elvárt tartalmi elemeket nem kellően kielégítő ellenkérelem hiánypótlása rendelhető el, avagy megnyílik a bíróság anyagi pervezetési kötelezettsége, amennyiben az alperes eme

perfelvételi nyilatkozata hiányos, nem kellően részletezett, vagy ellentmondó. Ez esetben a bíróság közrehat abban, hogy a fél a perfelvételi nyilatkozatát teljeskörűen előadja, illetve annak hibáit kijavítsa. Ezáltal válhat az ellenkérelem olyan tartalmúvá, mely már alkalmas arra, hogy a felperes további perccselekményéről rendelkezék.

Azaz, azonos személyi feltételek mellett, jogi képviselő nélkül eljáró felek esetén sem lehet olyan következtetést levonni, hogy a formanyomtatvány alkalmazása kizárólagosan biztosítani lenne képes az ellenkérelem tartalmi megfelelőségét, sőt a jogalkotó számol azzal, hogy a bíróság hiánypótlási, anyagi pervezetési kötelezettségének gyakorlása, a bíróság aktív perccselekménye teszi majd az alperesi perbeli nyilatkozatot a felperes tekintetében további perfelvételre alkalmassá.

Míg a szerkesztett módon, a formanyomtatvány mellőzésével benyújtott, de tartalmában teljes ellenkérelem esetén az eljárás (a támadott rendelkezés szankciójának hiányában) idővesztés nélkül folyhatna - azonban ezt a jogalkotó nem tartotta kívánatosnak - addig a fokozott formaiságoknak megfelelő formanyomtatványon előterjesztett de hiányos, homályos ellenkérelem esetén bírói aktivitást ír elő, mely nyilván a pertartamra kihatással van. A felperes igényérvényesítésének időszerűsége szempontjából ezért a korlátozás nem indokolható, az következetlen.

53. Felmerülhet olyan szempont, hogy a formanyomtatvány rendeltetése az lehet, hogy a felperes az ellenkérelem tartalmát oly módon ismerhesse meg, hogy annak egyes részeit közvetlen kapcsolatba tudja hozni keresetlevelében rögzített keresetének egyes részeivel, azaz a strukturált, a delegált jogalkotó által készített nyomtatvány egyes pontjai, szövegmezői pontosan követik, tükrözik a felperes keresetlevelének struktúráját.

A jogi képviselővel eljáró felperes azonban nem köteles keresetlevelét formanyomtatványon előterjeszteni, rá az általános szabályok vonatkoznak a Pp. 245.§ ának rendelkezése értelmében, melynek okán a keresetlevelet a Pp. 170.§- ának megfelelően kell előterjeszteni.

Ugyan ennek szabályai rendkívül strukturáltak, azonban nyilvánvalóan nem formanyomtatványszerűek, illetve a Pp. 170.§-ának értelmezése kapcsán kialakulónak látszó bírói jogértelmezés alapján [... ha a keresetlevél egyértelműen és kétségtől elvonhatóan tartalmazza a Pp. 170. §-ában, illetve törvényben írt egyéb kötelező tartalmi elemeket, alaki kellékeket, de nem az előírt módon vagy sorrendben, úgy hiánypótlás elrendelésének a 176. § (2) bekezdés e) pont alapján abban az esetben van helye, ha az eltérő szerkesztés folytán a kötelező tartalmi kellékek megfelelősége, teljes körűsége nem egyértelmű, beazonosítása bizonytalanságot idéz elő, ezáltal az a határozottságot, érthetőséget, végrehajthatóságot illetően a bíróban kételyeket ébreszt] (Civilisztikai Kollégiumvezetők 2018. június 20-21-ei Országos Tanácskozásának 21. állásfoglalása).

Ebből eredően az úgynevezett “nem rendezett”, de nem hiánytalan keresetlevélhez nem lehet a formanyomtatvány struktúrája szerinti ellenkérelmet közvetlenül kapcsolni.

54. Ilyen közvetlen összekapcsolást lehetővé tevő beadványszerkesztési szabály igényelné, illetve biztosítaná különböző beadványok, köztük a formanyomtatványok gyors adatfeldolgozását – és nem csupán rögzítését – mely feltételezné, hogy azok digitalizálhatóak. Azon túl , hogy egyrészt a Pp. egyik rendelkezéséből sem vezethető le ilyen cél, másrészt nincs olyan jogszabályi rendelkezés, mely ilyen adatkezelést biztosító számítástechnikai rendszer létrehozását írja elő a bíróságok részére, de az jogszabályi rendelkezésben megjelenő tény,

hogy az elektronikus kapcsolattartásra nem kötelezett, jogi képviselő nélkül eljáró fél formanyomtatványát papír alapon, kézzel kitöltve nyújthatja be, amely szintén nem támasztja alá ezen cél meglétét, így a kötelezettség előírásának céljaként sem értelmezhető.

55. Mindezek alapján a törvényszék a felperes oldaláról nem talált olyan eljárási jogot, amelynek alapjogi természete indokolhatná az alperes alapjogának korlátozását, ezért a törvényszék a továbbiakban a bíróság, illetve az állam szempontjából vizsgálta olyan alapjog illetve alkotmányos érték fennálltát, amely igazoló okot jelenthetne a korlátozásra.
56. A Pp. 187. § -a alapján a bíróság a keresettel szembeni írásbeli ellenkérelem előterjesztését követően, az ügy körülményeitől függően a perfelvételi tárgyalás kitűzése előtt további írásbeli perfelvételt rendel el, kitűzi a perfelvételi tárgyalást, vagy további írásbeli perfelvétel elrendelése és perfelvételi tárgyalás kitűzése nélkül jár el.

A perfelvétel célja - mint ahogy a Pp. 183. § -a meghatározza - hogy a perfelvétel körében a felek perfelvételi iratban feltüntetett vagy perfelvételi tárgyaláson előadott tényre és jogra vonatkozó állítással, tagadással, be- vagy elismeréssel, ezekből következő kérelemmel, a tények megállapításához szükséges bizonyítási indítvánnyal, a bizonyítékok és a bizonyítási indítványok értékelésére vonatkozó nyilatkozattal, valamint bizonyítási eszköz rendelkezésre bocsátásával - a bíróság közrehatása mellett - meghatározzák a jogvita kereteit.

57. A bíróság tehát megismerési tevékenységét a perfelvétel során gyakorolja, mely módjának meghatározása diszkrécionális joga. A perfelvétel módjáról az alperessel közölt kereset és az alperes ezzel szembeni ellenkérelme, az azokból kitűnő körülmények alapján képes dönteni, ezért az alperesi ellenkérelemnek a bíróság számára elsődlegesen a per tárgya (a jogvita keretei), ebből eredően a perfelvétel módjának meghatározása miatt van jelentősége.

A perfelvétel céljának normatív meghatározásából eredően azonban a perfelvétel módjáról való döntést szükségszerűen tartalmi körülmények alapozzák meg. A felek közötti anyagi jogi kérdésről való tényállásbeli és jogvita szükségszerűen a keresetlevél érdemi részéből (Pp. 170.§ (2) bekezdése), valamint a Pp. 199.§ (2) bekezdésében meghatározott ellenkérelem érdemi részéből – azaz a perbeli rendelkező akaratnyilatkozatok tartalmából - fog kibontakozni, és az független annak megjelenésétől, azaz a perbeli rendelkező akaratnyilatkozat formájától.

Miként a rPp. hatálya alatt a bíróságok képesek voltak arra, hogy az első tárgyaláson előterjesztett szóbeli ellenkérelem alapján meghatározzák a jogvita kereteit, akként a Pp. hatálya alatt az írásbeli ellenkérelem tartalma alapján is képesek kell, hogy legyenek erre, függetlenül attól, hogy az ellenkérelmet formanyomtatványon, vagy szerkesztett formában terjesztik elő.

58. Az ellenkérelem első tárgyalást megelőző időszakra való előrehozására és az írásbeliség előírása – ahogy arra a törvényszék már utalt – a perkoncentráció igénye, mint jogalkotói célkitűzés miatt került sor, mely az Alaptörvény XXVIII. Cikkében megfogalmazott, a perbe vitt jogok és kötelezettségek ésszerű határidőn belüli elbírálásához fűződő alapjog tényleges érvényesülését kívánja biztosítani és a mely a törvényszék vélekedése szerint is alkotmányosan megalapozott.

Nem lehet kizárni, hogy a jogalkotó a fokozott írásbeliséget, a formanyomtatvány kötelező használatát arra tekintettel írta elő - azon túl hogy segítségen nyújtson az alperes számára az

ellenkérelemmel szembeni fokozottabb követelmények teljesítéséhez – mert abból a feltételezésből indult ki, miszerint azok alkalmazása a perek többségében az alaki és tartalmi szempontoknak megfelelő teljes és hiánytalan ellenkérelem előterjesztését fogja eredményezni, ezáltal a tartalmi hiánypótlás szükséglete, a bíróság eme munkaterhe csökkenthető.

Az így előterjesztett ellenkérelmek a bíróság által ismert, formalizált, strukturált jellegükre tekintettel a bíróság számára könnyebben áttekinthetőek, értelmezhetőek, ezáltal a bíróság a perfelvétel módjáról hatékonyabban és időszerűbben tud dönteni, mely a per koncentrált lefolytatását és időszerűségét segíti elő, így közvetetten a felperes igényérvényesítésének hatékonyságát is elősegíti.

59. Mindezen megfontolások egyrészt az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdésében foglalt ésszerű határidőn belül elbírálás mint alapjoggal hozhatóak összefüggésbe, másrészt az igazságszolgáltatás hatékony működésének biztosításával, ezért a törvényszék a továbbiakban alkotmányos kételyei eloszlátása végett a feltételezetten erre alapított korlátozás feltétlen szükségességét és arányosságát vizsgálta.

60. Ennek során – a felperes alapjoga érdekében történő korlátozás vizsgálatához hasonlóan – elsődlegesen arra jutott, hogy az elérni kívánt célhoz a korlátozás nem feltétlenül szükséges, mert a jogalkotó a “szerkesztett” beadványban előterjesztett ellenkérelmet is a bíróság által vizsgálándónak, perfelvételre, a felperessel “közlésre” alkalmasnak tartja, feltéve ha jogi képviselő terjeszti elő, még akkor is, ha az a bíróság aktív közreműködésével, a bíróság Pp. 115.§-a szerinti hiánypótlóztatási kötelezettsége, vagy Pp. 237.§-a szerinti anyagi pervezetési kötelezettség eredményeként válik azzá.

Az alapjogi korlátozást okozó különbségtétel alapja csupán az, hogy a beadványt jogi képviselő szerkeszti-e, avagy az az alperestől közvetlenül származik, utóbbi esetre megdönthetetlen vélelmet felállítva a visszautasítás szankciója okán annak teljes, tartalmi alkalmatlanságára is, mégha az ténylegesen tartalmilag teljes, ezzel szemben a kevésbé szigorú alakszerűségnek megfelelő “szerkesztett” ellenkérelem esetén a bíróság aktivitását írva elő a beadvány hiányosságai, vagy homályossága esetére.

A különbségtétel a jogkövetkezmények tükrében a törvényszék szerint nyilvánvalóan indokolatlan ezért a rendelkezés a törvényszék álláspontja szerint sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglalt megkülönböztetés tilalmát.

61. A törvényszék vizsgálta e körben azt is, hogy a bíróság perfelvételtől való döntése mennyiben nehezül el, mennyiben szükséges további perceseleteket végeznie, ezáltal mennyiben biztosítható hatékonyabban a perkoncentráció, amennyiben azonos helyzetben, minőségben eljáró alperesekről van szó az ellenkérelem előterjesztése során.

Ahogy arra a felperes szempontjából elvégzett vizsgálat során a törvényszék már utalt, a jogi képviselő nélkül eljáró alperes formanyomtatványon előterjesztett, de hiányos, homályos ellenkérelme esetén a bíróságnak – a “szerkesztett” ellenkérelem hiányossága, homályosságához hasonlóan – eljárási kötelezettsége nyílik meg a beadvány hiányainak pótlására, vagy anyagi pervezetésre.

Így önmagában a formanyomtatvány hiánya, főleg ha az ellenkérelem egyébként teljes, hiánytalan, nem olyan körülmény, amelyhez kötött feltétlen visszautasítási szankció szükséges lenne annak biztosításához, hogy a bíróság perbeli aktivitását a perfelvétel módjának

meghatározásakor, az ellenkérelem felperessel való "közlése" előtt minimálisra szorítsa. Így a törvényszék a korlátozás feltétlen szükségességét nem véli fennállónak.

62. A törvényszék vizsgálta azt is, hogy a formanyomtatvány rendeltetése lehet-e, hogy a bíróság az ellenkérelem tartalmát, annak egyes részeit a kereset tartalmával közvetlen kapcsolatba tudja hozni, ezzel a jogvita tárgyát és a perfelvétel módját koncentráltan, a legkisebb időszükséglet mellett tudja meghatározni.

Ahogy a törvényszék a felperes szempontjából elvégzett vizsgálat során már utalt rá, a jogi képviselővel eljáró felperes nem köteles keresetlevelét formanyomtatványon előterjeszteni, a rá vonatkozó Pp. 170.§-ának megfelelően előterjesztett keresetlevél a kialakulónak látszó bírói jogértelmezés alapján nem szükséges, hogy "rendezett" legyen, így ahhoz nem lehet feltétlenül és közvetlenül a formanyomtatvány struktúrája szerinti ellenkérelmet kapcsolni.

Továbbá a Pp. egyik rendelkezéséből sem vezethető le olyan cél, másrészt nincs olyan jogszabályi rendelkezés, mely olyan adatkezelést biztosító számítástechnikai rendszer létrehozását írná elő a bíróságok részére, amely a két peralapító akaratnyilatkozat tartalmi részének adatainak összekapcsolására alkalmas, de az a tény, hogy az elektronikus kapcsolattartásra nem kötelezett, jogi képviselő nélkül eljáró fél formanyomtatványát papír alapon, kézzel kitöltve nyújthatja be, szintén nem támasztja alá ezen cél meglétét, így a kötelezettség előírásának céljaként sem értelmezhető.

63. Így a törvényszék a továbbiakban azt vizsgálta - a fenti indokokat a korlátozás alaposságára alkalmatlannak véelve - hogy önmagában a formanyomtatvány hiányából adódó rendezetlenség miatt a bíróságra háruló, a megszokott struktúrától, mint "sorvezetőtől" eltérő, ezért nagyobb figyelmet kívánó megvizsgálás (amely időszükséglete miatt a per ésszerű időn belüli lefolytatásának alkotmányos értékéhez és alapjogához kapcsolható legfeljebb) alapot adhat-e az alperes védekezéshez való alapjogának korlátozására.

64. Az Alkotmánybíróság 3149/2019. (VI. 26.) AB határozatának [31-32 és 34] pontjaiban - utalva a 46/2003. (X. 16.) AB határozatra - megerősítette, hogy [..... Az igazságszolgáltatás és a közigazgatás hatékony működésének biztosítása ugyanakkor nem eredményezheti a jogbiztonságból levezethető eljárási garanciák sérelmét azáltal, hogy a címzettek számára biztosított alkotmányos jogok gyakorlását akadályozza meg. [...] A jogbiztonság követelményéből következik az igazságszolgáltatás és az államigazgatás kiszámítható és hatékony működése, de a címzettek joggyakorlásának biztosítása is. E követelményeknek azonban megfelelő egyensúlyban kell lenniük a jogi szabályozásban" (ABH 2003, 488, 499.). Mind a szabályozás, mind a jogalkalmazás során előfordulhat, hogy a két elv: a hatékonyság, vagyis az eljárás mielőbbi befejezéséhez fűződő érdek, valamint az eljárás alá vont személyek jogai érvényesítésének követelménye ellentétbe kerül egymással. A 46/2003. (X. 16.) AB határozat a jogalkotóval szembeni követelményeket fejtette ki, hogy „[a]lkotmányellenességhez vezethet, ha a jogi szabályozás egyoldalúan biztosít elsőbbséget akár a hatékonyság, akár a címzettek jogai érvényesülése követelményének. A hatékonyságnak biztosított feltétlen elsőbbség az eljárás alá vont személyek jogai érvényesítését hiúsíthatja meg. Az eljárás alá vont személyek jogai érvényesítésének parttalan lehetősége pedig az eljárást kezdeményezők jogérvényesítését lehetetlenítheti el" (ABH 2003, 488, 499.). A keresetindítási határidő alkotmányosságát vizsgálva a 2218/B/1991. AB határozat rámutatott, hogy a korlátozó törvényi rendelkezések „alkotmányosságához azonban hozzátartozik a korlátozás elkerülhetetlenül szükséges és az elérni kívánt céllal arányos volta.]

65. A törvényszék véleménye szerint a bíróságra a nem formanyomtatványon előterjesztett ellenkérelem esetleges rendezetlenségéből adódó megvizsgálási többletteherből adódó esetleges sérelem súlya, nem hasonlítható össze azzal a támadott rendelkezés által okozott hátránnyal, mely az alperes kifejezett akaratnyilatkozatával szemben súlyosabb esetben kötelezettségének jogerő hatállyal bíró, továbbiakban vitássá nem tehető megállapításához, avagy részéről további perccselekmények (bíróági meghagyással szembeni ellentmondás) szükségességéhez vezet, melyek költségeit akkor is viseli, ha az eredetileg is azonos tartalommal előterjesztett ellenkérelme sikerre vezet, csupán azon az alapon mert nem az előírt formanyomtatványt alkalmazta. Ezért, azon túl, hogy a korlátozás a fenti alkotmányos érték és alapjog biztosításához egyébként nem feltétlenül szükséges, a korlátozás nem is tekinthető arányosnak.
66. Minderre tekintettel a törvényszék úgy véli, hogy a támadott rendelkezések ellentétesek a felhozott Alaptörvényben biztosított alapjogokkal, ezért kéri a Tisztelt Alkotmánybíróságot az indítványban foglaltaknak megfelelően azok alaptörvény-ellenességét állapítsa meg, továbbá rendelkezzen azok alkalmazásának kizárásáról.

Székesfehérvár, 2019. július 3.

dr. Ébner Vilmos sk.
a tanács elnöke
előadó bíró

dr. Hegyi Tamás sk.
bíró

dr. Füssy Béla sk.
bíró

A kiadmány hitelesül

Rugor